

Nội dung bài viết

1. [Bài văn mẫu 1: Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca hay](#)
2. [Bài văn hay 2: Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca tuyển chọn](#)
3. [Bài văn mẫu 3: Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca hay nhất](#)
4. [Bài văn mẫu 4: Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca chọn lọc hay nhất](#)
5. [Bài văn hay 5: Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca tuyển chọn](#)
6. [Dàn ý chi tiết: Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca](#)

Bài văn mẫu 1: Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca hay

Thanh Thảo thuộc thế hệ nhà thơ trưởng thành từ cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước nhưng đã tạo được giọng điệu riêng ngay từ khi trình làng thi phẩm đầu tiên "Dấu chân qua trắng cỏ" rồi đến "Những người đi tới biển" sau đó là "Khối vuông ru-bích". Ông luôn tìm tòi khám phá sáng tạo tìm cách biểu đạt mới qua hình thức câu thơ tự do đem đến một mỹ cảm hiện đại cho thơ bằng thi ảnh và ngôn từ mới mẻ. ***Đàn ghi ta của Lorca*** là bài thơ tiêu biểu cho kiểu tư duy sáng tạo ấy.

Thanh Thảo mở đầu bài thơ bằng chính di nguyện của Lor-ca "Khi tôi chết hãy chôn tôi với cây đàn". Đây là một di nguyện vừa thiêng liêng vừa cao thượng. Anh không muốn suốt đời là cái bóng ngăn cản sự phát triển của những tài năng trẻ của đất nước mình. Đây chính là cái tâm của người nghệ sĩ lớn suốt đời hi sinh cho nghệ thuật và đấu tranh chống phát xít bạo tàn. Về một ý nghĩa khác, đàn ghi ta đã gắn với giây phút cuối cùng của cuộc đời Lor-ca. Cái chết của người nghệ sĩ ấy và những phẩm chất tài năng của anh đã bắt gặp hồn thơ Thanh Thảo làm nên thi phẩm tuyệt bút này.

Bài thơ có lối diễn đạt không viết hoa đầu dòng tạo nên một sự liên mạch như một dòng chảy của cảm xúc không có điểm dừng. Sự tài hoa của Thanh Thảo còn làm ta liên tưởng bài thơ như một bản đàn ngân vang với âm thanh "li-la" menh mang dịu dặt vút cao chấp cánh đưa người nghệ sĩ bay vút lên trên tất cả bạo tàn và chết chóc.

Những tiếng đàn bọt nước

Tây Ban Nha áo choàng đỏ gắt

li-la li-la li-la

đi lang thang về miền đơn độc

với vầng trăng chuếnh choáng

trên yên ngựa mới mòn

Những câu thơ mở đầu giàu sức gợi mang đến một trường liên tưởng về một đất nước đẹp tươi với tiếng ghi ta làm mê say lòng người những vũ nữ Digan với làn da rám nắng và vũ khúc Flamenco cháy bỏng những trận đấu bò rực lửa và danh dự của người kiếm sĩ và không thể thiếu những miên thảo nguyên bao la xanh bóng nắng. Giữa nắng và gió giữa bao la thiên địa Lorca hiện lên ngời sáng trong thơ. Sự chuyển đổi cảm giác từ thính giác sang thị giác tạo nên "tiếng đàn bọt nước" đầy biến ảo khi tròn to khi phập phồng thồn thức khi vỡ ra tức tưởi như một "thiên bạc mệnh" có tính dự báo về những chông gai trắc trở mà số phận người nghệ sĩ sẽ phải đón nhận ở phía trước. Và màu "áo choàng đỏ gắt" tiếp theo sau tiếng đàn bọt nước ấy chính là những trận đấu bò sinh tử. Nhưng đấu trường bò tót ngay trong sự chuyển gam của Thanh Thảo đã trở thành một đấu trường chính trị khổng lồ ngột ngạt căng thẳng đẫm máu của Tây Ban Nha thời đó. Màu áo của kiếm sĩ "đỏ gắt" lên hay nên chính trị độc tài thân phát xít đang thiêu đốt tự do dân chủ và kiên hãm sự phát triển của một nền nghệ thuật đang già cỗi. Đây là một trận chiến lớn giữa một bên là khát vọng dân chủ của nhân dân nói chung của Lor-ca nói riêng với nền chính trị độc tài. Xét trong lĩnh vực nghệ thuật đó là cuộc xung đột giữa khát vọng cách tân của nhà thơ với nền nghệ thuật già nua. Xét ở phương diện nào thì Lorca cũng là một chiến sĩ đơn độc đáng thương.

Giữa lúc trận đấu đang căng thẳng thì bỗng vang lên âm thanh du dương bỗng trâm của tiếng đàn: *li-la li-la li-la* một thanh âm trong trẻo thanh tao quyện hòa mùi hương hoa Lila dịu dịu lan tỏa với những cánh hoa màu tím nồng nàn đầy sức sống giữa khung cảnh bạo tàn và chết chóc. Đấu trường khốc liệt nhường chỗ cho sự thăng hoa của nghệ thuật. Ai nói nghệ thuật không có sức mạnh. Không ! Nghệ thuật chính là sức mạnh vô địch có thể hóa giải mọi hận thù. Và chàng nghệ sĩ của chúng ta đang thăng hoa trong bản hòa tấu ghi ta đầy lãng mạn. Người đọc như đang dõi mắt theo từng bước chân lãng tử của người nghệ sĩ trên hành trình "lang thang về miên đơn độc" cùng với "vầng trăng – yên ngựa". Đây là một hệ thống thi ảnh thường bắt gặp trong thơ Lorca chàng kị sĩ một mình trên lưng «con ngựa đen/ vầng trăng đỏ» với những bản đàn ghita phiêu bồng cùng giấc mơ tranh đấu. Trong thơ Thanh Thảo Lorca hiện lên với dáng điệu "chuyển choáng". Đây là một hình ảnh mang cái hên say của người nghệ sĩ không phải cái say tầm thường của những cốc rượu vang đỏ mà là say trong tranh đấu say trong sáng tạo nghệ thuật. Nếu như chàng Đôn-ki-hô-tê trong trang văn của Xec-van-tec mãi miết với giấc mơ hiệp sĩ thì Lorca mãi "mỏi mòn" trong hành trình chống lại tộc ác của bè lũ Phờ-răng-cô. Nhưng đáng thương thay trong hành trình khát vọng ấy Lorca là một nghệ sĩ cô đơn trong sáng tạo nghệ thuật và cô độc trong chiến đấu. Nhưng không vì thế "*con họa mi của xứ Granada lại ngừng hát*". Chàng vẫn "*Mãnh liệt như trăm ngàn sư tử/ Vững chắc như cẩm thạch*" (Thơ Lorca).

Càng chiến đấu Lorca càng say mê càng "hát nghêu ngao". Nhưng phũ phàng thay "đường chỉ tay đã đứt" định mệnh đã khiến chàng nghệ sĩ du ca của chúng ta phải dở dang hành trình khát vọng. Phát súng của bọn phát xít đã đánh hạ Lorca đáng thương. Thanh Thảo thốt lên sững sờ «bỗng kinh hoàng». Như không tin vào mắt mình nữa. Cả

dân tộc Tây Ban Nha bàng hoàng cả thế giới nín lặng bản giao hưởng chùng xuống rồi lại vút cao lên theo "máu anh phun như lửa đạn còi vồng". Thanh Thảo tạo dựng cái chết đầy bi phẫn của người anh hùng một cách tức tưởi bằng thủ pháp nghệ thuật đối lập. Đối lập giữa niềm tin tình yêu và lạc quan khát vọng "hát nghêu ngao" với sự thật phũ phàng "áo choàng bê bê đỏ". Đó là màu máu của Lorca làm tấm áo choàng đỏ càng thêm "bê bê đỏ". Đối với Lorca anh luôn dự cảm về cái chết nhưng anh cũng không thể ngờ rằng cái chết lại đến với mình nhanh đến thế. Anh đã từng thốt lên "Tôi không muốn nhìn thấy máu!". Nhưng máu đã đổ. Người kiếm sĩ muốn một cái chết vinh quang giữa đấu trường cùng với đôi kiếm sắc nhưng lại bị kẻ thù hành hình một cách lén lút bất minh. Nhưng Lorca chấp nhận như người cách mạng đã chấp nhận "Dấn thân vô là phải chịu tù đầy/ Giương kê cổ súng kê tai/ Là thân sống chỉ coi còn một nửa". Và vì chấp nhận người anh hùng đã ung dung bình thản ra giữa pháp trường "chàng đi như người mộng du". Mộng du là trạng thái của tâm hồn đã rời thể xác nhưng không có nghĩa là biến mất khỏi thể xác. Tâm hồn và tinh thần của Lorca đã gửi tất cả vào cuộc tranh đấu và vì thế bước chân mộng du đã hóa thành những bước chân anh hùng. Càng tiếc thương chàng nghệ sĩ bao nhiêu chúng ta lại càng cảm phẫn tội ác bấy nhiêu. Và Lorca đã hi sinh nhưng những kẻ thất bại lại chính là bè lũ phát xít. Bởi chúng chỉ có thể hủy diệt được thân xác của Lorca nhưng không thể hủy diệt được sức sống của anh đang bùng nổ giữa bản hòa tấu trầm hùng mang âm hưởng của những tiếng ghi ta nồng nàn vì điệu:

tiếng ghi-ta nâu

bầu trời cô gái ấy

tiếng ghi-ta lá xanh biết mấy

tiếng ghi-ta tròn bọt nước vỡ tan

tiếng ghi-ta rờn rờn máu chảy

Điệp khúc dồn dập qua nhịp thơ Thanh Thảo như đã lột tả được cái bàng hoàng cảm phẫn trong bản ghi ta bi tráng! Tôi gọi đây là khúc biến tấu của tiếng đàn nó thay màu chuyển gam rất lạ biến ảo không ngừng và đặc biệt luôn sinh sôi nảy nở giọt này vỡ đi giọt kia lại trào ra không dứt. Đó chính là sức sống! Thanh Thảo sử dụng ẩn dụ chuyển đổi cảm giác mang đến sự linh hoạt khi miêu tả tiếng đàn. Màu nâu xuất hiện suy tư trầm tĩnh đến lạ thường. Đó là màu nâu của cây đàn màu nâu của đất đai màu nâu của làn da rám nắng trên thân hình những vũ nữ Digan bốc lửa. Trước giây phút từ li chàng đã ngược nhìn lên bầu trời xanh tha thiết "bầu trời cô gái ấy". Đó là bầu trời của khát vọng bầu trời yêu thương nơi có bóng hình nàng Maria thủy chung. Đối lập với màu nâu trầm tĩnh là màu xanh của "tiếng ghi-ta lá xanh biết mấy". Màu xanh là sự hóa thân của Lorca và tiếng đàn vào thiên nhiên mang sức sống cỏ cây: màu xanh của những vườn cam màu xanh của thảo nguyên và những rừng Oliu hay hàng bạch dương nơi

Lorca đang yên nghỉ. Hai tiếng biết mấy năm ở cuối câu vừa là sự tha thiết trong tình cảm của người nghệ sĩ Thanh Thảo vừa để tôn thêm vẻ đẹp của tuổi trẻ Lorca – vẻ đẹp của người chiến sĩ suốt đời hi sinh vì lí tưởng.

Tiếng đàn không chỉ mang sắc màu biến tấu mà còn mang hình khối đường nét như hình hài của sinh mệnh. Nó cũng tức tưởi vỡ òa cũng biết nói tiếng nói của sự căm phẫn bạo tàn. Hay nói đúng hơn đó là tiếng kêu cứu của nghệ thuật khi bị đẩy đến bờ vực của sự tuyệt diệt.

tiếng ghi-ta tròn

bọt nước vỡ tan

tiếng ghi-ta rờn rờn máu chảy

Hai tiếng vỡ tan vừa là sự vỡ ra của bọt nước vừa là sự phập phồng thốn thức của tiếng đàn. Nó đã cất lên lời ca tranh đấu lên án bè lũ phát xít đã hủy diệt cái tài hủy diệt cái đẹp. Và vì thế bản ghita bị tráng đầy đến độ cao trào của sự bi phẫn nó rờn rờn máu chảy nó uất nghẹn tức tưởi đến bật máu thành từng dòng đau thương trong một bản đàn giao hưởng hào sảng. Nỗi đau của tiếng đàn cũng là nỗi đau của người nghệ sĩ khi khát vọng chưa thành. Ta cũng đã từng bắt gặp nỗi đau của người nghệ sĩ trong Truyện Kiều của Nguyễn Du "*Một cung gió thảm mây sầu/ Bốn dây nhỏ máu năm đầu ngón tay*". Nỗi đau của Kiều khi hầu đàn Hồ Tôn Hiến khiến cho dây đàn cũng nhỏ máu. Đó chính là sự đồng cảm giữa nghệ thuật và tâm hồn của người sinh ra nó. Thì ra nghệ thuật trong bản thể của nó cũng là một sinh mệnh.

Với thủ pháp nghệ thuật so sánh và liên tưởng Thanh Thảo đã làm sống dậy một không gian sinh tồn đầy sức sống mãnh liệt.

không ai chôn cất tiếng đàn

tiếng đàn như cỏ mọc hoang

giọt nước mắt vầng trăng

long lanh trong đáy giếng

Không ai chôn cất tiếng đàn hay không ai có thể chôn cất được tiếng đàn ? Có lẽ nên hiểu theo cách thứ hai. Thứ nhất bởi nó là di sản văn hóa phi vật thể là sản phẩm của tinh thần được kết tinh từ hương sắc cuộc đời của người nghệ sĩ nhân dân. Thứ hai bởi sức sống mãnh liệt và hoang dại của nó như loài cỏ mọc hoang không gì có thể ngăn nổi chúng. Đây chính là sự bất tử sự vĩnh hằng của nghệ thuật. Dù Lorca hi sinh nhưng sản phẩm tinh thần mà ông để lại đó chính là tâm hồn mình nghệ thuật của mình. Những

bài ca tranh đấu của Lorca vẫn đ ồng hành cùng thời gian và đi cùng năm tháng thăng trầm của lịch sử và nó mãi mãi được hát vang trong lòng của nhân dân yêu chuộng hòa bình trên toàn thế giới.

Không chỉ bất tử tiếng đàn của chàng ca sĩ hát rong còn mang vẻ đẹp của giọt nước mắt v ầng trăng. Một hình ảnh mang nhiều liên tưởng gợi nhiều thi vị. Phải chăng đó chính là vẻ đẹp của nghệ thuật được kết tinh từ những giọt mồ hôi từ máu và nước mắt của sự lao động nghệ thuật chân chính qua bao thời gian công sức đã nhào nặn thành viên ngọc lấp lánh mang hình hài của giọt nước mắt v ầng trăng tinh khiết. Hay đó chính là vẻ đẹp của cuộc đời Lorca đã hóa thân thành viên ngọc quý lung linh tỏa sáng giữa đời. Bất ngờ thay nơi đáy giếng tối tăm và lạnh lẽo nơi mà bọn phát xít ngỡ tưởng đã vùi lấp được linh hồn và thể xác của người công dân Lorca lại là nơi tỏa sáng tâm hồn anh. Ở khổ cuối của bài thơ Thanh Thảo đưa người đọc vào thế giới suy tư về sự giải thoát của Lorca:

*đường chỉ tay đã đứt
dòng sông rộng vô cùng
Lorca bơi sang ngang
trên chiếc ghita màu bạc
chàng ném lá bùa cô gái Digan
vào xoáy nước
chàng ném trái tim mình
vào lặng yên bất chợt
li-la li-la li-la*

Và cuối cùng chàng nghệ sĩ của chúng ta đã dừng bước giang hồ trước dòng sông của định mệnh khi đường chỉ tay đã đứt. Sinh mệnh chấm dứt. Chàng rũ bỏ mọi hệ lụy trần gian để trở về cõi vĩnh hằng. Dòng sông vô hình dung là dòng sông cuộc đời dòng sông của số phận và cũng là đường ranh giới ngăn cách giữa sự sống và cõi chết. Trên dòng sông ấy Lorca đang bơi sang ngang cùng di vật đàn ghita. Màu bạc của cây đàn là sự biến ảo từ màu nâu trầm tĩnh sang xanh thiết tha hi vọng và cuối cùng là màu của sự hư ảo trong cõi siêu sinh. Lorca đang bơi trên con thuyền thi ca mà cây đàn chính là con thuyền bằng bạc chở tình yêu và nỗi nhớ của chàng đang trôi d ần vào bến bờ bất tử. Chàng dứt khoát rũ bỏ mọi hệ lụy trần gian ném lá bùa vào xoáy nước ném trái tim vào cõi lặng yên. Xoáy nước là cuộc tranh đấu hay sự hiểm nguy trên dòng sông của

định mệnh ? Cõi lặng yên phải chăng là phút giây mà trái tim người nghệ sĩ ngừng đập ? Có lẽ ta không cần phải lí giải về nó. Bởi Lorca đã về nơi an nghỉ cuối cùng. Chỉ còn vang vọng nơi đây âm vọng của tiếng đàn li-la li-la li-la như bản nhạc thiết tha thấm đẫm hương thơm của loài hoa Lila đưa người nghệ sĩ – chiến sĩ về với cõi vĩnh hằng với bao niềm tiếc thương vô hạn. Tôi chợt nhớ tới bài thơ Ghi nhớ của anh:

Khi nào tôi chết

hãy vui thay tôi

cùng với cây đàn dưới lớp cát hàng bạch dương

Khi nào tôi chết

hãy vui thay tôi giữa rừng cây cam

và đám bạc hà.

Khi nào tôi chết

hãy vui thay tôi tôi xin các người đó

nơi một chiếc chong chóng gió.

Có lẽ ở một nơi nào đó chàng nghệ sĩ nhân dân đang được sống giữa những sự yên vui và đầy ánh nắng của tự do nơi đó không có bạo tàn và chết chóc.

Bài thơ đã rất thành công khi tạo dựng một tượng đài Lorca bằng ngôn ngữ của thơ và âm nhạc. Với lối thơ không viết hoa đầu dòng cảm xúc liên mạch Thanh Thảo đã mang đến cho người đọc một mỹ cảm hiện đại giàu tính sáng tạo. Sự trộn lẫn giữa trường phái tượng trưng siêu thực và sức sáng tạo của Thanh Thảo đã cho ra đời một tuyệt bút đầy ngẫu hứng giàu chất nhạc. Trên hết là nhà thơ đã mang đến cho người đọc một tình yêu vô bờ bến đối với nhà thơ nhân dân chống phát xít bạo tàn. Bất kỳ một cuộc chiến nào cũng có người chiến thắng và kẻ bại trận nhưng những người biết hi sinh vì mọi người luôn luôn là người anh hùng với chiến thắng vĩ đại nhất. Gacxia Lorca là một người như thế.

Bài văn hay 2: Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca tuyển chọn

Thanh Thảo nhà thơ của những suy tư, trăn trở về các vấn đề xã hội, thơ ông giàu chất suy tư, triết lí. ***Đàn ghi-ta của Lor-ca*** là một trong những bài thơ như vậy. Đây có thể coi là tác phẩm để đời trong sự nghiệp thơ ca của Thanh Thảo.

Tác phẩm được sáng tác năm 1979, nó là kết tinh từ niềm thương xót vô hạn cũng như sự cảm phục, trân trọng và ngưỡng mộ của Thanh Thảo dành cho Lor-ca. Bài thơ nhanh chóng gây được tiếng vang lớn trong văn học Việt Nam nhờ nội dung đầy tính nhân văn và hình thức nghệ thuật thơ hết sức sáng tạo, mới mẻ.

Thanh Thảo đã đặt cho tác phẩm của mình một nhan đề giản dị nhưng giàu ý nghĩa. Đàn ghi-ta không chỉ là nhạc cụ truyền thống của Tây Ban Nha mà còn được coi là biểu tượng cho nền nghệ thuật ở đất nước này. Còn Lor-ca là nhà thơ, nhạc sĩ, họa sĩ, nhà viết kịch nổi tiếng người Tây Ban Nha, là người đã khởi xướng và thúc đẩy mạnh mẽ những cách tân trong các lĩnh vực nghệ thuật. Với nhan đề này, Thanh Thảo khẳng định ***Đàn ghi ta của Lor-ca*** là biểu tượng cho những cách tân nghệ thuật của người nghệ sĩ thiên tài Lor-ca. Nhan đề đã hé mở hình tượng nghệ thuật trung tâm của bài thơ.

Thanh Thảo đã sử dụng một câu thơ đồng thời cũng là tâm nguyện của Lor-ca trước khi chết để làm lời đề từ cho bài thơ của mình. Lời đề từ đã thể hiện tình yêu nghệ thuật say đắm của Lorca. Đồng thời cũng khẳng định tình yêu tha thiết của Lorca với quê hương đất nước. Không chỉ có vậy, lời đề từ còn thể hiện quan điểm đầy tính nhân văn trong sáng tạo nghệ thuật. Lor-ca hiểu rằng những cách tân nghệ thuật của mình đến một lúc nào đó là sẽ chướng ngại ngăn cản những người đến sau sáng tạo. Bởi

vậy, ông đã căn dặn thế hệ sau phải biết chôn vùi nghệ thuật của ông để đi tới và bước tiếp.

Mở đầu tác phẩm Lor-ca xuất hiện cùng với tiếng đàn bọt nước:

những tiếng đàn bọt nước

Tây ban Nha áo choàng đỏ gắt

Tiếng đàn không chỉ đơn thuần là âm thanh của tiếng ghi ta mà nó còn gợi ra sự nghiệp nghệ thuật đồ sộ, giàu giá trị của Lor-ca, đồng thời đây cũng chính là tiếng lòng của người nghệ sĩ, gửi gắm lại cho hậu thế. Hình ảnh bọt nước cũng là hình ảnh hết sức đặc sắc, gợi cái đẹp lung linh, gợi sự tan biến vào mê mông, sự tồn tại mong manh, ngắn ngủi... Một câu thơ nhưng có đến hai hình ảnh biểu tượng, nó vừa gợi ra vẻ đẹp trong cảm hứng sáng tạo nghệ thuật, vừa cho thấy số phận mong manh ngắn ngủi, đầy bi kịch của người nghệ sĩ thiên tài Lor-ca.

Câu thơ thứ hai, nhắc trực tiếp đến quê hương của người nghệ sĩ Lor-ca. Gắn liền với địa danh Tây Ban Nha với hình ảnh Lor-ca là hình ảnh “áo choàng đỏ gắt” mang nhiều nét nghĩa: trước hết về nghĩa thực, gợi ra phong nền văn hóa của đất nước Tây Ban Nha với những trận đấu bò tốt nổi tiếng, đẫm máu; nhưng đồng thời cũng gợi nhắc chúng ta đến tính chất dữ dội của một đấu trường đặc biệt - đấu trường chính trị và đấu trường nghệ thuật. Nếu như câu thơ đầu gợi ra vẻ đẹp bi kịch cũng như sinh mệnh ngắn ngủi của người nghệ sĩ, thì câu thơ sau đã khắc họa sứ mệnh cao cả của người nghệ sĩ. Âm thanh tiếng đàn li la li la vang vọng trong không gian để đưa người đọc đến với hành trình vươn tới lí tưởng của người nghệ sĩ:

đi lang thang về miền đơn độc

với vầng trăng chênh choáng

trên yên ngựa mỗi mòn

Hành trình vươn đến lí tưởng là hành trình hết sức gian nan, chắt chứa cả sự cô đơn, không có điểm dừng. Đây cũng chính là hành trình của Lor-ca trên con đường sáng tạo nghệ thuật. Hành trình ấy tuy có nhiều khó khăn, nhưng đó là hành trình đẹp đẽ. Vầng trăng vốn là biểu tượng nghệ thuật, đi đâu đó cho thấy cái mà Lor-ca hướng đến không phải cuộc sống xa hoa hưởng lạc, mà là tình yêu, niềm đam mê mãnh liệt cho nghệ thuật. Trên hành trình vươn tới lí tưởng trong một thế giới bạo tàn, hình ảnh Lor-ca hiện lên vừa đáng ngưỡng mộ vừa khiến người đọc không khỏi xót thương.

Không đi sâu vào từng tiểu tiết cuộc đời Lor-ca, Thanh Thảo nhấn đậm ngòi bút vào cái chết bi tráng của chàng. Bốn câu thơ đầu là sự đối lập giữa sống và chết:

Tây Ban Nha

Hát nghêu ngao

Bổng kinh hoàng

Áo choàng bê bết đỏ

Sự sống ở đây chính là Tây Ban Nha với điệu hát nghêu ngao, không gian phóng khoáng, tự do, Lor-ca hiện lên hết sức đẹp đẽ trong khung vánh đó. Nhưng phía bên kia lại là hiện thực kinh hoàng, là cái chết đẫm máu của người nghệ sĩ tài hoa. “bổng kinh hoàng” cho thấy sự thảng thốt, hốt hoảng, không thể tin rằng Lor-ca đã bị cái xấu, cái ác bức hại. Cùng với đó là cảm xúc xót thương, cảm phẫn đến tận cùng. Lor-ca hiện lên hết sức đáng thương trong bạo lực tàn ác của chế độ độc tài. Trước cái chết ấy, Lor-ca như người mộng du: “Lor-ca bị điệu về bãi bắn/ chàng đi như người mộng du”. Câu 5 là kiểu câu bị động với những thanh trắc là hai dấu nặng đặt cạnh nhau gợi ấn tượng nặng nề, trĩu nặng về cái chết. Nhưng câu 6 lại là kiểu câu chủ động với những thanh bằng liên tiếp đã cho thấy hình ảnh Lor-ca nhanh chóng lấy lại thăng bằng và thái độ chủ động để đi từ hành trình kết thúc sự sống vật chất đến hành trình khởi đầu sự sống tinh thần bất tử.

Lorca đã hi sinh nhưng những kẻ thất bại lại chính là bè lũ phát xít. Bởi chúng chỉ có thể hủy diệt được thân xác của Lorca nhưng không thể hủy diệt được sức sống của anh. Điệp khúc tiếng ghi ta lần lượt xuất hiện, mỗi âm điệu vang lên lại mang những ý nghĩa khác nhau: Tiếng ghi ta nâu - bầu trời cô gái ấy: Tiếng ghi ta tấu lên khúc ca về tình yêu của Lor-ca dành cho quê hương, nghệ thuật, con người, lí tưởng...; Tiếng ghi ta lá xanh biết mấy/ Tiếng ghi ta tròn bọt nước vỡ tan: Tiếng ghi ta tấu lên khúc ca về vẻ đẹp cũng như nỗi đau của Lor-ca; Tiếng ghi ta rờn rờn - máu chảy: Tiếng ghi-ta được đẩy đến độ cao trào của sự bi phẫn. “tiếng ghi ta” là điệp khúc, đầu đàn vang lên 4 lần trong nhịp thơ dồn dập, gửi gắm những tình cảm, tâm sự, nỗi niềm chất chứa của Lorca còn mãi vang vọng với hậu thế, như khẳng định sức sống bất diệt của Lor-ca.

Mười ba câu thơ cuối cùng là những suy tư của tác giả về cuộc đời, sự nghiệp và sự ra đi của Lor-ca. Tiếng đàn là biểu tượng của nghệ thuật, là biểu tượng cho lí tưởng đấu tranh vì những điểu tốt đẹp của Lor-ca bởi vậy không ai nỡ “chôn cất tiếng đàn”. Bởi vậy, Thanh Thảo đã so sánh tiếng đàn như cỏ mọc hoang, tức nó có sức sống mạnh mẽ, sức lan tỏa mãnh liệt, bất diệt, không gì có thể ngăn cản nổi. Dù Lorca hi sinh tiếng đàn của ông còn mãi với hậu thế. Cũng chính bởi vậy vầng trăng – cái đẹp, dù bị chôn vùi nơi đáy giếng vẫn tỏa rạng nơi tối tăm, lạnh lẽo, ánh sáng lí tưởng nghệ thuật không bao giờ bị vùi lấp.

Hình ảnh đường chỉ tay đứt là một ám chỉ về sự sống vật chất đã chất dứt, và cuộc đời vô hạn vẫn không ngừng chảy trôi: “Dòng sông rộng vô cùng”. Trong tương quan

với câu thơ trên, hình ảnh thơ dễ gợi một cảm giác bi quan. Nhưng Lor-ca đã vượt lên trên những lẽ thường tình ấy, ông dung cây đàn ghita để vượt lên mỗi cái hữu hạn, vượt lên cái ngắn ngủi của đời người để vươn đến cõi vô cùng, bất tử.

“Chàng ném lá bùa cô gái Di-gan

vào xoáy nước

chàng ném trái tim mình

vào lặng yên bất chợt

li-la li-la li-la...”

Hành động vô cùng mạnh mẽ quyết liệt, ném “lá bùa” vào “xoáy nước” với tinh thần sẵn sàng đối mặt với hiểm nguy. Nhưng đồng thời cũng “ném trái tim mình vào lặng yên” - vào sự lãng quên là hi sinh sự sống của mình để dọn đường cho hậu thế vươn tới những đỉnh cao mới trong nghệ thuật. Sau sự ra đi “lặng yên” của Lor-ca, “bất chợt” vang lên chuỗi hợp âm “li-la li-la li-la” lan tỏa, ngân nga.

Bài thơ mang đậm phong cách thơ siêu thực: hình ảnh thơ có tính tượng trưng cao độ, bài thơ có hình thức âm thanh, câu thơ không vần, không dấu, không viết hoa đầu dòng,...; những tương phản gay gắt được sử dụng liên tiếp;... Cho thấy sự cách tân nghệ thuật sâu sắc của Thanh thảo.

Bằng những hình ảnh tượng trưng cao độ, Thanh Thảo đã tái hiện chân thực và gợi cảm vẻ đẹp của hình tượng Lorca. Đồng thời thể hiện tiếng lòng tri âm của một người nghệ sĩ với một người nghệ sĩ. Và thể hiện triết lí nghệ thuật của Thanh Thảo: mối quan hệ giữa nghệ thuật và cuộc sống, sức sống của nghệ thuật làm nên sự bất tử của người nghệ sĩ.

Bài văn mẫu 3: Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca hay nhất

Thanh Thảo là nhà thơ có tiếng nói riêng, phong cách nghệ thuật riêng thể hiện cái tôi cá nhân ấn tượng trong nền văn học Việt Nam. Những sáng tác của ông đem đến cái nhìn mới mẻ cho thơ ca hiện đại. Bài thơ “Đàn ghi-ta của Lor-ca” trích “Khối vuông rubich” đã để lại sức chứa lớn trong lòng người đọc về hình tượng nhân vật Lorca – người nghệ sĩ vĩ đại của xứ sở Tây Ban Nha.

Lorca là cái tên quen thuộc đối với đất nước Tây Ban Nha, vì anh là biểu tượng của tự do, cho sự đấu tranh đòi hòa bình, đòi một cuộc sống bình yên cho nhân dân. Mặc dù bị sát hại nhưng Lorca mãi là biểu tượng mà nhân dân Tây Ban Nha tôn thờ.

Thanh Thảo đã mượn lời của người nghệ sĩ này làm lời đề từ cho bài thơ của mình có ẩn ý muốn gợi mở ra chiều dài thời gian và chiều sâu của không gian về người nghệ sĩ tài hoa này. Cả cuộc đời cống hiến, chiến đấu nhưng cuối cùng Lor ca lại chết thảm dưới chế độ phát xít tàn bạo.

Với thể thơ tự do, không viết hoa đầu dòng, Thanh Thảo đã khiến người đọc tò mò về cách viết giàu sức gợi như thế này.

Những tiếng đàn bọt nước

Tây Ban Nha áo choàng đỏ gắt

Li la li la li la li la

Đi lang thang về miền đơn độc

Với vầng trăng chuếnh choáng

Trên yên ngựa mỗi mòn

Nhịp thơ nhẹ nhàng, dàn trải nhưng giàu sức gợi, sức tả khiến người đọc mừng rỡ đến đất nước xinh đẹp Tây Ban Nha với tiếng đàn ghi ta đắm say, những trận đấu bò tốt hài hùng, những mảnh đất thảo nguyên mê mông, lãng mạn. Tuy nhiên cụm từ “tiếng đàn bọt nước” dường như gợi lên sự mờ ảo, biến đổi khó lường, có thể vỡ tan ra bất cứ lúc nào không hay. Có một dự báo nào đó chẳng lành, đầy bất an ở đâu thơ này.

Tây Ban Nha là mảnh đất của những trận đấu bò tốt độc đáo, đầy ấn tượng nhưng trong thơ Thanh Thảo, nó có còn giữ nguyên ý nghĩa đó nữa không. Chiến trường đấu bò tốt có lẽ đã trở thành chiến trường chính trị ác liệt, nhiều đấu tranh, nhiều bon chen. Màu đỏ của áo choàng đã biến thành "đỏ gắt" phải chăng chính là chế độ độc quyền của chủ nghĩa phát xít đang hoành hành trên đất nước này. Hình ảnh Lor ca trở nên nhỏ nhoi, mệt mỏi trong cuộc chiến nhiều bấp bênh này. Tiếng đàn vẫn cứ cất lên “li la li la li la li la” và người nghệ sĩ đó “lang thang”, “chuếnh choáng”, “mỏi mòn” với những gì đang diễn ra. Cuộc chiến giữa nghệ sĩ chân chính với chế độ độc tài trở nên căng thẳng hơn. Người chiến sĩ đơn độc ấy trở nên lẻ loi, cô độc, không một ai có thể biên cạnh.

Tây Ban Nha

Hát nghêu ngao

Bỗng kinh hoàng

Áo choàng bê bê đỏ

Lorca bị điệu về bãi bắn

Chàng đi như người mộng du

Những hình ảnh thơ gây ấn tượng mạnh, cửa sâu vào lòng người sự chua xót trước hình ảnh người nghệ sĩ tài ba nhưng bất hạnh. Dân tộc Tây Ban Nha “kinh hoàng” sống sốt khi hình ảnh Lorca bị điệu về bãi bắn một cách trắng trợn, đầy man rợ như vậy. Sự thật phũ phàng do chế độ phát xít mang lại đã khiến cho mọi người thất bất an. Từ “bỗng” ở đầu khổ thơ thứ hai chính là sự ngạc nhiên trước hình ảnh bi thương của nghệ sĩ Lorca.

Mặc dù bị “điệu” về bãi bắn một cách đầy đau đớn như vậy nhưng Lorca vẫn giữ được sự bình thản, dám chấp nhận của bản thân bằng phong thái “chàng đi như người mộng du”. Đây là trạng thái tâm hồn không nhận thức được, tâm hồn và thể xác dường như tách lìa khỏi nhau. Đó là một phong thái rất đáng trân trọng, rất đáng nâng niu và ngưỡng mộ.

Ở những khổ thơ tiếp, nỗi tiếc thương cho cuộc đời nhiều chua xót ấy:

Tiếng ghi ta nâu

Bầu trời cô gái ấy

Tiếng ghi ta lá xanh biết mấy

Tiếng ghi ta tròn bọt nước vỡ tan

Tiếng ghi ta ròn ròn máu chảy

“Tiếng ghi ta” được lặp đi lặp lại như dằn nén cảm xúc trong lòng người, hay là tiếng cảm phần đầy xót xa. Tiếng đàn ghi ta gắn liền với những thứ bình dị, với thiên nhiên ấm áp, với một cô gái, với bầu trời màu xanh tươi mới. Có lẽ đó là những thứ mà con người Tây Ban Nha muốn vươn tới, muốn giành được. Nhưng tiếng ghi ta rơi “vỡ” thành “bọt nước” đã như khẳng định thêm hiện thực đau lòng ấy. Những đường khối, đường nét hiện rõ lên trang viết, cửa thêm vào lòng người cảm xúc nghẹn ngào, đau đớn. Một tiếng “Vỡ” cất lên đã tố cáo chế độ độc tài của phát xít, sự cảm phần và muốn bóp nghẹt của những người đang chịu sự áp bức. Nỗi đau ấy tạo thành dòng máu chảy âm ỉ trong tim tê tái.

Thanh Thảo với sự tài hoa của mình đã làm sống dậy một không gian sống đầy bất tử:

Không ai chôn cất tiếng đàn

Tiếng đàn như cỏ mọc hoang

Giọt nước mắt vàng trắng

Long lanh trong đáy giếng

Người đọc nên hiểu ý nghĩa của câu thơ thứ nhất như thế nào, có lẽ không một ai có thể “chôn cất tiếng đàn” của Lorca được, bởi vì nó như “cỏ mọc hoang” tràn lan, khiến cho người ta mê mải và đắm say, không thể buông lời ra được. Cái Lorca để lại cho người đời chính là âm nhạc, chính là sự cao quý của tâm hồn, của những hi sinh và cống hiến. Phép so sánh trong câu thơ đã khiến cho Lorca trở thành một biểu tượng vĩ đại nhất.

Tiếng đàn của Lorca trở nên bất tử, một vẻ đẹp còn ý nghĩa cho đến những ngày sau. Ở khổ thơ cuối, xuất hiện thêm chiêm nghiệm, suy nghĩ của Thanh Thảo về nghệ thuật và cuộc đời cũng như sự giải thoát:

Đường chỉ tay đã đứt

Dòng sông rộng vô cùng

Lơ ca bơi sang ngang

Trên chiếc ghita màu bạc

Chàng ném lá bùa cô gái Digan

Vào xoáy nước

Chàng ném trái tim mình vào lạng yên bất chợt.

Khi "đường chỉ tay đã hết" thì coi như sinh mệnh của mình đã chấm dứt. Lorca đã lường trước được cái chết, ý thức được những đi ầu mà mình làm rồi bỏ hiện thực, rồi bỏ cuộc sống nhiều đau thương để rơi vào “lạng yên bất chợt”. Có lẽ đây chính là sự giải thoát mà Lorca đã chọn cho mình, cũng như sự giải thoát khỏi chế độ phát xít độc tài.

Như vậy “*Đàn ghi ta của Lorca*” thực sự là bài thơ giàu sức ám ảnh khi tái hiện lại cuộc đời bi tráng của người nghệ sĩ Tây Ban Nha dành cho nghệ thuật, cho cuộc đời, cho sự bình yên của đất nước.

Bài văn mẫu 4: Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca chọn lọc hay nhất

Thanh Thảo tên thật là Hồ Thành Công, quê ở Quảng Ngãi, là một trong những nhà thơ trưởng thành từ cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước, được xem là nhà thơ có nhiều nỗ lực trong việc cách tân thơ ca Việt Nam hiện đại. Nếu như Tố Hữu đem đến cho ta các tác phẩm thơ mang phong cách trữ tình chính trị trong Từ ấy hay Việt Bắc, Chế Lan Viên, Nguyễn Khoa Điềm đem đến các tác phẩm mang khuynh hướng trữ tình chính luận trong Tiếng hát con tàu và Đất Nước. Thì riêng mình Thanh Thảo lại đem đến cho độc giả, đóng góp vào nền thơ ca Việt Nam những tác phẩm mang khuynh hướng siêu thực, tượng trưng học hỏi từ các nước phương Tây. Tác phẩm Đàn ghi ta của Lor-ca chính là một trong những tác phẩm xuất sắc và nổi bật nhất của Thanh Thảo trong phong cách thơ mới lạ này.

Đàn ghi-ta của Lor-ca nằm trong tập Khối vuông ru-bích (1985), là kết quả của ấn tượng và nhận thức sâu sắc của Thanh Thảo trước cuộc đời, sự nghiệp, cái chết của Lor-ca, một thiên tài, một người nghệ sĩ, chiến sĩ luôn hết mình cho sự nghiệp tranh đấu đổi mới nền văn hóa và xã hội Tây Ban Nha lúc bấy giờ. Nhan đề “Đàn ghi-ta của Lor-ca” có ý nghĩa biểu tượng cho những cách tân nghệ thuật của người nghệ sĩ thiên tài. Trước tiên đàn ghi-ta là nhạc cụ truyền thống của Tây Ban Nha (nên còn có tên gọi khác là Tây Mạ C ãn), từ đó trong bài thơ của Thanh Thảo nó còn trở thành một biểu

tượng nghệ thuật của đất nước này. Thứ hai nữa, tên người nghệ sĩ Lor-ca được đặt trong nhan đề của tác phẩm gắn với hình ảnh cây đàn, tức là biểu trưng cho vai trò người nghệ sĩ, và ông là một nghệ sĩ luôn luôn chấp niệm với những mong muốn cách tân nền nghệ thuật cũ kỹ già nua của Tây Ban Nha. Về lời đề từ “Khi tôi chết hãy chôn tôi với cây đàn” đây chính là lời di chúc nổi tiếng của Lor-ca nằm trong bài thơ Ghi nhớ của tác giả, thể hiện những dự cảm không lành về cuộc đời ngắn ngủi và những lý tưởng cao đẹp sẽ không thể hoàn thành của chính bản thân G. Lor-ca. Lời đề từ không chỉ mang nghĩa đen mà nó còn ẩn chứa những ý nghĩa sâu xa đó là tình yêu nghệ thuật, tình yêu quê hương Tây Ban Nha và khát vọng cách tân của Lor-ca, mà đến khi sang thế giới bên kia ông vẫn hằng tâm niệm, gắn bó, trân trọng.

Trong 6 dòng thơ đầu tiên của tác phẩm Thanh Thảo đã có những phác họa về hình ảnh của người nghệ sĩ thiên tài Lor-ca trong khung cảnh chính trị và bối cảnh nghệ thuật Tây Ban Nha lúc bấy giờ.

“những tiếng đàn bọt nước

Tây Ban Nha áo choàng đỏ gắt

li-la li-la li-la

đi lang thang về miền đơn độc

với vầng trăng chênh choáng

trên yên ngựa mỗi mòn”

Hình ảnh đất nước Tây Ban Nha hiện lên không chỉ trong 6 dòng đầu mà còn xuyên suốt cả bài thơ với chuỗi hợp âm “li-la li-la li-la”, với hình ảnh tiếng đàn ghi-ta “bọt nước”, tiếng ghi-ta nâu, tiếng ghi ta lá xanh,... Tất cả đều gợi liên tưởng về một quốc gia xinh đẹp, phóng khoáng với hình ảnh những ca sĩ dân gian say sưa ca hát bên cây đàn, những vũ nữ Di-gan cháy bỏng trong vũ khúc Flamenco, hay loài hoa li-la với sắc tím dịu dàng trải dài khắp thảo nguyên xanh. Đặc biệt hình ảnh “Tây Ban Nha áo choàng đỏ gắt” khiến chúng ta lập tức liên tưởng đến những trận đấu bò tót của các dũng sĩ áo đỏ, vốn là một nét văn hóa nổi bật của quốc gia này hay xa hơn nữa là hình tượng những kỵ sĩ với lý tưởng cao đẹp “trên yên ngựa mỗi mòn” với “vầng trăng chênh choáng”. Tất cả những vẻ đẹp, những đặc sắc văn hóa ấy của Tây Ban Nha đã trở thành một bức phong nền tuyệt vời để làm nổi bật hình ảnh người anh hùng, nghệ sĩ Lor-ca. Trước hết hình tượng Lor-ca hiện lên trong hình ảnh “những tiếng đàn bọt nước”, hình ảnh tiếng đàn không chỉ là âm thanh đàn ghi-ta mà nó còn là một hoán dụ nghệ thuật gợi ra sự nghiệp làm nghệ thuật nổi trội của Lor-ca, cũng như chỉ tiếng lòng, tâm hồn và cả cuộc đời người nghệ sĩ. Hình ảnh “bọt nước” là một hình ảnh có sự chuyển đổi cảm giác đặc sắc, chuyển từ danh từ sang tính từ hóa làm nhiệm vụ bổ nghĩa cho tiếng

đàn, đờng thời nó lại cũng là một thi liệu khá quen thuộc trong thơ của Lor-ca biểu trưng cho những cái đẹp lung linh, nhưng dễ dàng tan biến vào hư vô, thể hiện khát vọng được dâng hiến tài năng cho cuộc đời. Đờng thời hình tượng “bọt nước” này còn cho ta những liên tưởng về cuộc đời đẹp đẽ nhưng quá ngắn ngủi, mỏng manh, và đơn độc của người nghệ sĩ thiên tài Lor-ca. Từ đó thể hiện sự ngợi ca, ngưỡng mộ của Thanh Thảo với Lor-ca cũng như sự xót thương, đau đớn trước bi kịch của người nghệ sĩ thiên tài. Trong câu thơ “Tây Ban Nha áo choàng đỏ gắt”, thì có thể nhận thấy rằng ngoài việc nhắc đến Tây Ban Nha như là quê hương của người nghệ sĩ, thì tác giả còn có ngụ ý hoán dụ nâng tầm vóc của Lor-ca lên làm biểu tượng cho cả một quốc gia một dân tộc. “Áo choàng đỏ gắt” ở đây không chỉ gợi ra hình ảnh về nét đẹp văn hóa Tây Ban Nha, mà chính là hình ảnh Lor-ca với sức mạnh anh hùng nắm giữ sứ mệnh cao cả vừa đấu tranh với nghệ thuật già nua vừa đấu tranh với nền phát xít độc tài trên quê hương. Chuỗi hợp âm “li-la li-la li-la” là dòng thơ mô phỏng âm thanh, gợi ra hình ảnh tươi đẹp của loài hoa li-la, góp phần đẩy cao vẻ đẹp của người nghệ sĩ, cũng như đưa người nghệ sĩ thăng hoa đến những lý tưởng cao đẹp. Trong ba câu thơ cuối hình ảnh người nghệ sĩ lại càng hiện ra rõ ràng “đi lang thang về miền đơn độc/với vầng trăng chênh choáng/trên yên ngựa mỗi mòn”, gợi cho chúng ta thấy sự cô đơn, mệt mỏi, cũng mang phong thái tự do, phóng khoáng của người nghệ sĩ trên bước đường thực hiện lý tưởng. Tuy nhiên Lor-ca chưa bao giờ dừng bước, người vẫn tiến về phía trước dẫu con đường còn nhiều gập ghềnh khó khăn đang chờ, và ở trên cao có vầng trăng chứng cho lý tưởng tốt đẹp của người nghệ sĩ.

Tiếp theo trong 12 dòng thơ tiếp Thanh Thảo đã tái hiện cái chết đầy bi tráng của người anh hùng Lor-ca.

“Tây Ban Nha

hát nghêu ngao

bỗng kinh hoàng

áo choàng bê bê đỏ

Lor-ca bị điệu về bãi bắn

chàng đi như người mộng du”

Tác giả đã tận dụng triệt để nghệ thuật đối lập tương phản để khắc họa cái chết bi thảm của Lor-ca. Trước hết đó chính là sự đối lập giữa sự sống và cái chết. Nếu như hai câu “Tây Ban Nha/hát nghêu ngao” gợi ra những sắc thái dân gian trong văn hóa Tây Ban Nha và một hình ảnh người anh hùng Lor-ca lạc quan, yêu đời, vui sống. Thì ở câu “bỗng kinh hoàng/áo choàng bê bê đỏ” gợi đến hình ảnh máu đỏ của người nghệ sĩ nhuộm đỏ tấm áo choàng đỏ của người đấu sĩ, đó là một cái chết đau thương và bạo

lực kinh hoàng. Cụm “bổng kinh hoàng” thể hiện thái độ bàng hoàng căm phẫn của toàn dân tộc Tây Ban Nha, của Thanh Thảo và của chính Lor-ca trước một cái chết bất ngờ và khủng khiếp như vậy. Sự đối lập tiếp theo là nằm ở cảm nhận của chính người nghệ sĩ cũng như tác giả về cái chết ập tới. Nếu như trong câu “Lor-ca bị điệu về bãi bắn” là ấn tượng nặng nề trĩu nặng về cái chết thì câu “Chàng đi như người mộng du” lại thể hiện thái độ bình tĩnh, bản lĩnh của người nghệ sĩ khi lấy lại sự chủ động đi từ cõi sống đến cõi bất tử muôn đời.

Sự bất tử, sự nối dài sự sống tinh thần của Lor-ca được thể hiện ở 6 câu thơ tiếp theo.

“tiếng ghi-ta nâu

bầu trời cô gái ấy

tiếng ghi-ta lá xanh biết mấy

tiếng ghi-ta tròn bọt nước vỡ tan

tiếng ghi-ta ròn ròn máu chảy”

Sự sống của người nghệ sĩ được nối dài thông qua hình ảnh tiếng ghi ta lan tỏa, tác giả tiếp tục sử dụng biện pháp ẩn dụ chuyển đổi cảm giác từ âm thanh tiếng đàn vô hình trở thành có hình dạng, màu sắc thông qua các hình ảnh “tiếng ghi-ta lá xanh”, “tiếng ghi-ta nâu”, “tiếng ghi-ta tròn”, “tiếng ghi-ta ròn ròn máu chảy”. Trong đó đáng chú ý nhất là hình ảnh “tiếng ghi-ta nâu” với nhiều ngụ ý hay, đó là màu đất - màu của quê hương, là màu của chiếc đàn - biểu trưng nghệ thuật Tây Ban Nha, và còn là màu da, màu mắt, màu tóc của những con người trên mảnh đất mà Lor-ca hết lòng tranh đấu. Hình ảnh “bầu trời” lại là tượng trưng cho khao khát khung trời tự do, là lý tưởng cao đẹp của tác giả, còn “cô gái ấy” lại chính là người tình thủy chung trong trái tim Lor-ca đem đến cho người nghệ sĩ động lực đấu tranh không mệt mỏi, mà đến khi chết người vẫn nhớ về. Có thể nói rằng tiếng ghi-ta lặp đi lặp lại là để tấu lên khúc ca về tình yêu mà người nghệ sĩ dành cho quê hương, nghệ thuật, con người, lý tưởng và cả cô gái trong lòng Lor-ca. “Tiếng ghi-ta lá xanh biết mấy” là ẩn ý về cuộc đời tươi trẻ của Lor-ca và sự tiếc nuối của tác giả khi nó đột ngột kết thúc quá sớm. “Tiếng ghi-ta tròn bọt nước vỡ tan”, không chỉ nói về vẻ đẹp của hình tượng của người nghệ sĩ, mà còn nhắc đến sự hủy diệt, vỡ tan của một vẻ đẹp mong manh, sự kết thúc của một cuộc đời thiên tài. Câu cuối “Tiếng ghi-ta ròn ròn máu chảy” lại càng có nhiều sắc thái biểu cảm, nó là nỗi đau đớn uất nghẹn, mang cảm giác tuôn trào không dứt vừa biểu trưng cho vết thương không thể cầm máu trong lòng người ở lại, mà nó còn là sức sống bất diệt, rực rỡ của người nghệ sĩ trong lòng mỗi người dân Tây Ban Nha.

Ở 13 dòng thơ cuối cùng, sau cuộc đời và cái chết tức tưởi của Lor-ca chính là những suy tư của tác giả về cuộc đời, sự nghiệp và cách ra đi của người nghệ sĩ thiên tài.

*“không ai chôn cất tiếng đàn
tiếng đàn như cỏ mọc hoang
giọt nước mắt vàng trắng
long lanh trong đáy giếng*

“Tiếng đàn” của Lor-ca chính là biểu tượng nghệ thuật, là lý tưởng tranh đấu của người nghệ sĩ là bọn phát xít phản động không bao giờ có thể chôn vùi, còn người dân Tây Ban Nha thì lại không nỡ chôn vùi nó mà thay vào đó họ trân trọng, nâng niu và luôn một lòng tưởng nhớ. Trong khi đó tiếng đàn của người nghệ sĩ lại như “cỏ mọc hoang” bộc lộ sức sống mãnh liệt tiềm tàng, liên tục lan rộng ra không chỉ trên mảnh đất Tây Ban Nha mà còn là cả thế giới. Thể hiện sự bất tử vĩnh hằng của người nghệ sĩ - chiến sĩ Lor-ca. Hình ảnh “vàng trắng” là biểu trưng cho vẻ đẹp lý tưởng vĩnh hằng, “giọt nước mắt” là sự thương tiếc, đau đớn không chỉ của nhân loại, mà nó còn là của cả vũ trụ dành cho người nghệ sĩ quá cố. Trong đó hình ảnh “đáy giếng” lại là nơi tối tăm lạnh lẽo, nơi xác Lor-ca bị phi tang, thể hiện sự độc ác, tàn bạo của chế độ độc tài không phát xít. Sự đối lập trong câu thơ đã làm nổi bật chân lý ánh sáng của nghệ thuật và lý tưởng không thể bị vùi lấp bởi cái tàn bạo, tối tăm và độc ác.

*“đường chỉ tay đã đứt
dòng sông rộng vô cùng
Lorca bơi sang ngang
trên chiếc ghi ta màu bạc”*

Ở đoạn thơ tiếp theo tác giả đã nêu lên quy luật về định mệnh, sự chảy trôi, hữu hạn của đời người qua câu thơ “đường chỉ tay đã đứt”, đồng thời chỉ ra sự vô hạn của cuộc đời, của vũ trụ thông qua câu “dòng sông rộng vô cùng”. Sau đó có đột phá khi viết “Lorca bơi sang ngang trên chiếc ghi-ta màu bạc” bộc lộ sự phá vỡ nguyên tắc, vượt qua những sự chảy trôi thông thường nhờ tài năng nghệ thuật thiên tài rực rỡ của Lor-ca.

*“chàng ném lá bùa cô gái Di-gan
vào xoáy nước
chàng ném trái tim mình
vào lạng yên bất chợt”*

li-la li-la li-la...

Hành động dứt khoát “ném lá bùa cô gái Di-gan vào xoáy nước” thể hiện sự chủ động vứt bỏ sự bảo vệ sinh mạng để đối mặt với hiểm họa, trở thành người hiệp sĩ với tâm lòng đầy kiêu hãnh. Thêm vào đó Lor-ca cũng sẵn sàng chủ động vứt bỏ cả sự sống “trái tim mình” trong lãng quên, trong lặng yên để dọn đường cho hậu thế, cho những con người sau vươn lên và tỏa sáng, thể hiện tấm lòng cao thượng bậc nhất của người anh hùng, người nghệ sĩ người Tây Ban Nha.

Đàn ghi-ta của Lor-ca là tác phẩm hay, tái hiện một cách chân thực và gợi cảm hình tượng người nghệ sĩ thiên tài Lor-ca, thể hiện tiếng nói tri âm của một người nghệ sĩ với một người nghệ sĩ, người chiến sĩ với người chiến sĩ. Đồng thời bộc lộ triết lý về nghệ thuật của Thanh Thảo: Mối quan hệ giữa nghệ thuật và cuộc sống, chính sức sống của nghệ thuật đã làm nên sự bất tử của người nghệ sĩ.

Bài văn hay 5: Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca tuyển chọn

Thanh Thảo đã từng viết rằng:

Tôi hay nghĩ điều chưa thành

Những màu sắc lạ thoáng nhanh qua đầu

Tôi hay xâu chuỗi vào nhau

Những chữ rời rạc như xâu hạt cườm

Có khi dùng sợi chỉ thường

Có khi là một chuỗi cườm không dây

Đoạn thơ viết lên, không chỉ đơn thuần là công việc tỉ mỉ xâu chuỗi hạt cườm mà hơn hết nó còn là công cuộc lao động trí óc, tìm tòi và cách tân thơ ca. Cả cuộc đời Thanh Thảo là những bước trải nghiệm, thử, tìm, khám phá để cho ra đời những hình thức, nội dung nghệ thuật mới mẻ. Có thể coi tác phẩm Đàn ghi ta của Lor-ca là mốc đánh dấu cách tân thành công đầu tiên của ông.

Có thể thấy rằng Đàn ghi ta của Lor-ca là một bài thơ giàu nhạc tính nhất. Để tạo nên những âm thanh, tính nhạc trong tác phẩm của mình Thanh Thảo đã vận dụng, phối hợp rất nhiều yếu tố khác nhau: trùng điệp, thể thơ, nhịp điệu,... Chính cái nhịp điệu này là yếu tố đã góp phần tạo nên cái hay, cái mới mẻ, hấp dẫn cho toàn bộ bài thơ.

Trước hết, khi lựa chọn thể thơ, Thanh Thảo đã lựa chọn thể thơ tự do với những câu thơ dài ngắn khác nhau giúp ông thỏa sức thể hiện những cung bậc tình cảm, cảm xúc của bản thân. Có thể để cho trí tưởng tượng của mình vươn cao, vươn xa hơn.

Bài thơ mở đầu bằng tiếng đàn đờn đầy ngân nga, tha thiết:

những tiếng đàn bọt nước

Tây Ban Nha áo choàng đỏ gắt

li-la li-la li-la

Và đồng thời để chuỗi âm thanh đó ngân mãi, vang mãi kết lại bài thơ, âm thanh li-la li-la li-la, cũng là âm thanh khép lại bài thơ. Dù câu chữ đã khép lại, nhưng âm điệu, ý nghĩa của nó vẫn còn vang vọng mãi trong lòng bạn đọc.

Không chỉ vậy, tính nhạc của bài thơ còn được thể hiện trong hình thức trùng điệp của cấu trúc câu:

tiếng ghi ta nâu

bầu trời cô gái ấy

tiếng ghi ta lá xanh biết mấy

tiếng ghi ta tròn bọt nước vỡ tan

tiếng ghi ta ròn ròn

máu chảy

Tiếng ghi ta lặp đi lặp lại xoáy vào tâm can người đọc, trở thành nỗi ám ảnh khôn nguôi. Tiếng ghi ta nâu, là nâu của đất hay chính là màu sắc của chúng; tiếng ghi ta lá xanh là biểu tượng của xuân thì tươi sắc, hãy là những âm thanh rộn vang của cuộc sống; rồi lại đến tiếng ghi ta tròn bọt nước vỡ tan. Câu thơ ấy có thể hiểu tiếng ghi-ta mong manh như chính số phận của người nghệ sĩ. Dù nó mang trong mình cái vẹn nguyên, tròn đầy nhưng lại bị các thế lực chà đạp, hủy diệt, vùi dập. Tiếng ghi ta cũng chính là biểu tượng cho số phận người nghệ sĩ bất hạnh phải sống dưới chế độ độc tài tàn ác. Những câu thơ dài ngắn khác nhau, khi dẫn cách, khi dồn dập, đặc biệt là câu thơ cuối cùng chỉ còn lại hai chữ “máu chảy” cho thấy số phận bị kịch và bất hạnh đến tột cùng của người nghệ sĩ.

Đồng thời Thanh thảo cũng rất khéo léo khi sử dụng âm thanh đầy tính tượng thanh “li-la li-la li-la” để từ đó gợi nên âm hưởng réo rất vang vọng trong toàn bộ bài thơ.

Nếu như âm thanh đó mở đầu bài thơ kể về cuộc đời đầy tài hoa và bạc mệnh của người nghệ sĩ Lor-ca thì kết thúc bài thơ âm vang đó vẫn vang vọng, để người ta không thôi khắc khoải về người nghệ sĩ đó, để từ đó rút ra những bài học chân chính về nghệ thuật, về cuộc đời. Có thể thấy chất nhạc trong tác phẩm này được sử dụng hết sức thành công vừa diễn tả, ngợi ca được người nghệ sĩ với cây đàn – người bạn của mình, đồng thời còn tạo ra những dư âm vang vọng lòng người.

Không chỉ là một bài thơ giàu tính nhạc, mà tác phẩm còn giàu chất tạo hình, với những hình ảnh giàu tính biểu tượng, đặc biệt là hình ảnh tiếng đàn. Tiếng ghi ta được Thanh Thảo ghi lại dưới nhiều hình ảnh, dạng thức khác nhau: là Tiếng ghi ta nâu- bầu trời cô gái ấy khi nó tấu lên khúc ca về tình yêu của Lor-ca dành cho quê hương, nghệ thuật, con người, lí tưởng...; Tiếng ghi ta lá xanh biết mấy tràn đầy niềm tin và hi vọng cách tân nghệ thuật; nhưng tiếng ghi ta cũng đầy đau đớn, phần uất: Tiếng ghi ta tròn bọt nước vỡ tan/ Tiếng ghi ta ròn ròn- máu chảy. Đến đây tiếng ghi ta đã bị đẩy đến cao trào của sự bi phần đau thương. Cả cuộc đời người nghệ sĩ Lor-ca hi sinh cho thứ nghệ thuật chân chính, trác tuyệt. Và đến cuối đời ông cùng thứ nghệ thuật cáo cả đẹp đẽ của mình đã bị chế độ độc tài tiêu diệt không chút xót thương. Tiếng đàn là biểu tượng, là cuộc đời nghệ thuật đầy bi tráng của Lor-ca.

Bên cạnh đó cũng có một số hình ảnh biểu tượng đáng chú ý khác như: “giọt nước mắt vầng trăng/ long lanh trong đáy giếng”. Hình ảnh vừa thực lại vừa có chút gì đó huyền ảo. Khi Lor-ca bị xử bắn, phe phát xít đã quăng ông xuống giếng. Nhưng đồng thời cũng gọi cho chúng ta liên tưởng dường như thứ nghệ thuật ông để lại (ánh trăng) sẽ mãi mãi không mất đi mà long lanh tỏa rạng.

Dàn ý chi tiết: Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca

1. Mở bài

- Giới thiệu tác giả Thanh Thảo và tác phẩm *Đàn ghi ta của Lorca*

2. Thân bài

- Bài thơ thể hiện sự đồng cảm của tác giả với Lor – ca, người nghệ sĩ tự do và cô đơn, dù bị chết oan khuất vẫn hiên ngang.

2.1. Nhan đề và lời đề từ

- Nhan đề *Đàn ghi ta* là niềm tự hào của Tây Ban Nha (hay còn gọi là Tây Ban C`ân), nó là hình ảnh của Lorca và những sáng tạo nghệ thuật của ông - một người nghệ sĩ thực thụ dùng lời thơ và tiếng đàn để ngợi ca tự do.

- Lời đề từ được trích trong bài thơ *Ghi nhớ* của Lor - ca, thể hiện sự gắn bó của Lor - ca với cây đàn - nghệ thuật, mặt khác Lor- ca muốn người đời sau hãy vượt qua những thành tựu nghệ thuật của mình sáng tạo những đi ều mới hơn.

2.2. Người nghệ sĩ tự do đơn độc - Lorca (6 dòng đầu)

- 2 câu thơ đầu gợi liên tưởng đến không gian Tây Ban Nha với những nét đặc trưng: tiếng đàn truyền thống, những trận đấu bò tót.

+ Tuy nhiên hình ảnh “tiếng đàn” đặt cạnh hình ảnh “bọt nước”: nghệ thuật của Lorca lung linh như bọt nước, nhưng lại có thể vỡ tan bất cứ lúc nào, đó cũng là số phận ngắn ngủi của Lorca.

+ “áo choàng đỏ gắt”, gợi hình ảnh đấu trường, cuộc đấu tranh gay gắt giữa một bên là khát vọng tự do, một bên là bạo phát xít độc tài.

- Trong cuộc đấu tranh, Lorca như một người hùng đơn độc đi trên hành trình đấu tranh cho tự do với vũ khí là nghệ thuật và lòng yêu tự do.

- Chuỗi âm thanh “li la li la li la”: đây có thể là âm thanh tiếng đàn, cũng có thể là hình ảnh những vòng hoa li – la (tử đinh hương) của thảo nguyên Tây Ban Nha.

2.3. Cái chết oan khuất và bi phận của Lorca (12 câu tiếp)

- “Tây Ban Nha/ hát nghêu ngao”: hình ảnh người nghệ sĩ Lorca say sưa với ca từ ngợi ca tự do trên quê hương.

- “bỗng kinh hoàng/ áo choàng bê bết đỏ”: cái chết bi thảm đột ngột ập đến với Lorca. Cái chết ấy khiến cả “Tây Ban Nha” “kinh hoàng” bởi bạo phát xít độc tài đã giết chết một người hùng đấu tranh cho tự do, dân chủ của đất nước Tây Ban Nha.

- “Lorca bị điệu về bãi bắn/ chàng đi như người mộng du”: hình ảnh hiên ngang của Lorca khi cận kề cái chết, chàng chỉ say mê với những cách tân nghệ thuật chân chính.

2.4. Hình ảnh tiếng ghi - ta

- Nghệ thuật ẩn dụ chuyển đổi cảm giác, kết hợp từ ngữ, hình ảnh độc đáo

- “tiếng ghi ta nâu bầu trời cô gái ấy”: màu nâu là màu của vỏ đàn, của đất đai quê hương, màu của làn da, mái tóc, đôi mắt của cô gái. Câu thơ là ẩn dụ về tình yêu thương.

- “tiếng ghi ta lá xanh”: sức sống mãnh liệt của nghệ thuật, tiếng ghi ta tròn bọt nước vỡ tan”: sự lung linh mong manh của nghệ thuật, cuộc đời người nghệ sĩ.

- “tiếng ghi ta ròn ròn/ máu chảy”: cái chết bi thảm, đau đớn của nghệ thuật, thể hiện sự phản uất với chế độ phát xít độc tài và sự thương xót với người nghệ sĩ.

2.5. Sự vĩnh hằng của nghệ thuật

- “không ai chôn cất ... mọc hoang”: có thể hiểu không ai có thể vượt qua nghệ thuật Lorca, không ai bước tiếp trên hành trình cách tân mà bỏ “hoang” nghệ thuật. Mặt khác, có thể hiểu, đó là sự bất diệt của nghệ thuật chân chính, dù Lorca chết nhưng nghệ thuật của chàng vẫn sinh sôi, phát triển.
- “giọt nước mắt” là sự tiếc thương, “vầng trăng” là niềm tin nghệ thuật, dù ở nơi tối tăm sâu thẳm thì tâm hồn trong sáng của người nghệ sĩ vẫn soi tỏ cho thế hệ sau.
- Lorca đã mất “đương chỉ tay đã đứt”, chàng già từ cuộc đời hữu hạn để đến thế giới vô hạn bằng phương tiện “chiếc ghi ta” - nghệ thuật.
- “ném lá bùa”, “ném trái tim”: chính là sự giải thoát của Lorca sau khi chết. Người nghệ sĩ chân chính ý thức được “cái chết” của bản thân là để nghệ thuật được tái sinh mạnh mẽ, để hệ sau tiếp tục cách tân.
- “li la li la ...”: tiếng ghi ta bất tử dù người nghệ sĩ đã chết, có thể là vòng hoa tử đinh hương viếng linh hồn Lorca.

3. Kết bài

- Nêu cảm nghĩ của bản thân về bài thơ.
- Nghệ thuật: thể thơ tự do, mới lạ, đậm chất tượng trưng siêu thực, kết hợp nhuần nhuyễn giữa thơ ca và âm nhạc, kết hợp ngôn từ, hình ảnh độc đáo.
- Đây là bài thơ giàu chất suy tư, mãnh liệt, phóng túng trong xúc cảm, thể hiện sự xót thương trước cái chết bi thảm của Lorca thiên tài, là thông điệp, khát khao cách tân nghệ thuật của Thanh Thảo.